

SOSYAL MEDYAYA YÖNELİK YENİ DÜZENLEMELERİN HUKUKEN DEĞERLENDİRİLMESİ

The Legal Analysis of New “Social Media Law”

Merve Ayşegül
KULULAR İBRAHİM*

Öz

Bireylerin içerik oluşturup paylaşıp yorumlayabildikleri online platformlara ilgi artmıştır. Twitter, YouTube, Facebook, bloglar, forumlar gibi platformlar üzerinden kişilerin, bizzat kendilerince paylaştıkları içerikler gerek kendi kişilik haklarına gerek başkalarının kişilik haklarına zarar verici nitelikte olabilmektedir. Örneğin sosyal medya platformlarında yapılan paylaşımlar bireyler üzerinde sonradan telafisi mümkün olmayan zararlara neden olabilmekte, kamu düzenini ihlal ederek kişileri suça teşvik edebilmektedir. Sosyal medyaya yönelik yapılan düzenlemeler, sosyal medya üzerinden işlenen suçlar karşısında veya sosyal medyada gerçekleşen hak ihlallerini engellemede yeterli olamamıştır. Bu yetersizlik; teknik

* Dr Öğr Üyesi, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Bilişim ve Teknoloji Hukuku Abd. Bşk. aysegul.kulular@asbu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-6556-0269.

Bu çalışma, 10-13 Şubat 2022 Hukukun Güncel Meseleleri Erzincan Sempozyumu'nda *Yeni Sosyal Medya Düzenlemelerinin Hukuken Değerlendirilmesi* şeklinde sözlü olarak sunulmuştur

Makale Gönderim Tarihi/Received: 09.05.2022.

Makale Kabul Tarihi/Accepted: 23.06.2022.

Atıf/Citation: Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. “Sosyal Medyaya Yönelik Yeni Düzenlemelerin Hukuken Değerlendirilmesi” *Bilişim Hukuku Dergisi* 4, no. 1 (2022): 1- 32.

imkansızlıklar, hukuk kurallarının ülke hudutları ile sınırlı olmasına karşın internetin ülke hudutlarını aşan yapısı, hukuka aykırılıkların gerçekleştiği sosyal medya platformlarının ticari menfaatlerini önemseyerek ihlalleri giderme konusunda isteksiz davranmaları, mevcut düzenlemelerin bilgi teknolojilerindeki hızlı ilerlemelerin gerisinde kalması gibi nedenlerden kaynaklanmıştır. Bu nedenle Almanya başta olmak üzere Avrupa Birliği üyesi ülkelerde ve ülkemizde sosyal medya platformlarında hukuka aykırılıkları giderici iyileştirme çalışmaları gündeme gelmiştir. Bu kapsamda sosyal medya platformlarının sorumluluklarının artırılmasına ilişkin olarak ülkemizde 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da değişiklik yapılmıştır. Yapılan değişiklikler sosyal ağ sağlayıcılarının temsilci ataması, uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılması başvurusu, verilerin Türkiye'deki sunucularda saklanması şeklinde sosyal ağ platformlarının hukuka aykırı içerikler karşısında sorumluluk ve yükümlülüklerinin belirlenmesine yöneliktir. Yeni düzenlemelerin sosyal medya platformları üzerindeki etkisi zamanla kendini gösterecektir. Sosyal medya şirketlerinin hukuka aykırılıkları önlememesi halinde yeni yaptırımların öngörülmesi ya da mevcut yaptırımların ağırlaştırılması gerekecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Bilişim Hukuku, İnternet Hukuku, Sosyal Ağ, Facebook.

Abstract

Interest in online platforms where individuals can create, and share content or comment on content has increased. Content shared by individuals on platforms such as Twitter, YouTube, Facebook, blogs, or forums might infringe both their own and others' personal rights. For example, posts made on social media platforms may cause irreparable harm to individuals, and may encourage people to commit crimes by violating public order. Regulations made for social media have not been sufficient to

prevent infringement on private rights or crimes committed through social media. Technical impossibilities, blurred borders, social media platforms' focus on their commercial interests and their ignorance on infringements, lagging of law behind technological innovations are some of reasons of insufficient protection. To eliminate illegality in social media platforms many countries including Turkey and European Union, in particular Germany, started arguments on amendments to the social media law. In this context, amendments in Turkish Law on Publications on the Internet and Suppression of Crimes Committed by Means of such Publications, No. 5651, several amendments were made to increase the responsibilities of social networking platforms, such as the appointment of representatives for social network providers, application for the removal of content by warning method, and the storing data servers in Turkey. The impact of the new amendments on social media platforms will be revealed as time progresses. If social media companies do not wish to comply with new regulations to prevent unlawful contents, new sanctions should be envisaged or existing sanctions should be aggravated.

Keywords: Social Media, Cyberspace Law, Internet Law, Social Network, Facebook.

GİRİŞ

İnternet altyapısının her türlü yerleşim birimine ulaştırılarak insanların online ortama teşviki sonrasında özellikle bireylerin kendilerinin içerik oluşturup paylaşım yorumlayabildikleri ağlara ilgi artmıştır. Twitter, YouTube, Facebook, Skype, Tiktok ya da bloglar, forumlar gibi platformlar, kullanıcıların kişisel intikamları için kullandıkları ya da çeşitli otoritelerin gerek ticari çıkarları için gerekse siyasi çıkarları için toplumları yalan haber ya da farklı bilişim yöntemleriyle kendi istekleri doğrultusunda yönlendirme amacıyla kullandıkları ortamlara dönüşmüştür. Sosyal medya sosyal bir medya ağı olmaktan ziyade hukuka aykırı içeriklerin özgürce paylaşarak kişilik haklarının ihlal edildiği, toplumda kin, nefret ve

ayrımcılığın perçinlendiği, başka devletlerin ulus devletlerin içişlerine karıştığı bir mecra haline gelmiştir. Bu şekilde hukuka aykırılık ağında hukuka aykırı eylem ve söylemleri gerçekleştiren kişilerin kimlik tespitinin zorluğu, teknik nedenlerden dolayı hukuka aykırılıkların giderilememesi, hudutsal nedenlerden dolayı mahkeme kararlarının uygulanamaması, internetin sunduğu kolaylık sonucu hukuka aykırı içeriklerin saniyeler içinde milyonların erişimine sunulabilmesi gibi sorunlar mevcut düzenlemelerin hukuka aykırılıkların giderilmesinde etkili olamadığını göstermiştir. Bu nedenle Almanya, İngiltere, Avustralya, Yeni Zelanda gibi yabancı ülkelerde ve ülkemiz Türkiye’de hukuka aykırılıkları giderebilecek teknik yeterliğe sahip olan sosyal medya şirketlerinin sorumluluklarının artırılmasına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

Bu makalede öncelikle sosyal medyaya yönelik iyileştirici düzenlemeye duyulan ihtiyaç açıklanmış ve yurt dışı örnekleri belirtilmiştir. Ardından sosyal medya ile sosyal ağ platformları tanımlanmış ve Tortuk davası üzerinden iyileştirici düzenlemeler öncesinde sosyal medyada gerçekleşen ihlallerinin neden olabileceği zararlara dikkat çekilmiştir. Sosyal ağ platformlarının sorumluluklarının artırılmasına yönelik 5651 sayılı Kanun’da yapılan iyileştirmeler sosyal ağ sağlayıcılarının temsilci ataması, uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılması başvurusu, verilerin Türkiye’deki sunucularda saklanması şeklinde ayrı başlıklar altında analiz edilmiştir. Bu çalışma ile yeni düzenlemelerin sosyal medya platformları üzerinden gerçekleşen ihlalleri önlemeye yönelik etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

I. SOSYAL MEDYANIN DÜZENLEMESİNDE İYİLEŞTİRME ÖRNEKLERİ

Sosyal medya çeşitli hukuka aykırı uygulamalara konu olması nedeniyle düzenlenmesi gereken önemli bir alan olarak gündeme gelmiştir. Türkiye’de 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla

İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da, Almanya'da ise Telemediengesetz (Telemedya Kanunu)'nda sosyal medyaya yönelik düzenlemelere yer verilmiştir. Fakat bu düzenlemeler sosyal medyada hukuka aykırı uygulamaların engellenmesinde etkili ve yeterli olamamıştır. Yayınlanan hukuka aykırı içeriklerle ilgili olarak yeterli şekilde erişim engelleme gerçekleşmemiştir.¹ Sosyal medyada; kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesi, özel hayatın gizliliğinin ihlal edilmesi, iftira, hakaret gibi suçların işlenmesi, onur kırıcı şeref ve saygınlığı incitici eylemlerde bulunulması² gibi kamu düzeninin bozulmasına yönelik olarak suça teşvik gibi ihlaller yaşanmaya devam etmektedir. İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un gerekçesinde belirtildiği üzere sosyal ağ sağlayıcıları, hukuki düzenlemelere direnç göstererek önleyici ve koruyucu mekanizmaları geliştirmemekte yahut bu tür mekanizmaları etkin kullanmamaya devam etmektedir. İnsanlar özellikle takma isim (nick name) lerle yahut gerçek olmayan kompleks profiller oluşturarak internet üzerindeki bir çok ortamda duygu ve düşüncelerini anonim şekilde paylaşabilmektedir.³ Sonuç olarak sosyal medya; sahte isimlerle hukuka aykırı içerikleri geniş

¹ Bülent Kent, "Alman Hukukunda Sosyal Ağların Düzenlenmesi ve Alman Sosyal Ağ Kanunu," *Bilişim Hukuku Dergisi (BHD)* 2, no. 1 (2020) : 9.

² Filiz Akar, "Okula Yansıyan Siber Zorbalık: İdari ve Hukuki Önleme Yolları," içinde *Prof. Dr. Emine Akyüz'e Armağan - Akademisyenlikte 50 Yıl, Çocuk Hakları, Eğitim Hukuku, Vatandaşlık Eğitimi*, düzenleyen: Yasemin Karaman Kepenekci ve Pelin Taşkın (Ankara: Pegem Akademi, 2018), 472, 473.

³ Zakir Avşar ve Gürsel Öngören, *Bilişim Hukuku*, (İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği, 2010), 13. Shuzhe Yang, Anabel Quan-Haase, Andrew D Nevin, ve Yimin Chen, "The Role of Online Reputation Management, Trolling, and Personality Traits in the Crafting of the Virtual Self on Social Media," içinde *Social Media Research Methods*, düzenleyen: Luke Sloan ve Anabel Quan-Haase, (London: SAGE, 2017), 76.

kitlelere ulaştıran, fikri mülkiyet haklarının kolayca ihlal edilerek haksız kazanç elde edilen, karşıt siyasi görüşteki kişilere, eski eş veya sevgiliye, rakip şirketlere, bunların ürün ve hizmetlerine, memuriyeti değiştirilenlerce müdürlerine, derslerinde zorlanan öğrencilere veya akademisyenlere karşı kişilik haklarını ihlal eden içerikler paylaşarak şahsi hesaplaşma aracı olarak kullanılan bir ortam haline gelmiştir. Bu tür hukuka aykırılıklara ortam sağlayan sosyal medya düzenlenmesi gerekli bir alandır.⁴ Sosyal medyada kişilik hakkı ihlalleri, haksız rekabet, iftira, tehdit veya hakaret gibi suç oluşturan eylemler devam etmektedir.⁵ Sosyal medya, kişilerin özel alanlarını kontrol edemedikleri bir ortam haline gelmiştir⁶. İnternetin devlet egemenliklerini aşan, ülke sınırlarını ortadan kaldıran etkisi nedeniyle sosyal medyadaki hukuka aykırılıklara ilişkin ulusal mahkeme kararlarının uygulanabilirliği sınırlı kalmaktadır. Mahkeme kararı ile erişimin engellenmesi gereken içeriklere yalnızca Türkiye’den erişim engellenmektedir. Bu durum, Türkiye’deki kullanıcıların bu hesaba erişimini ortadan kaldırmamaktadır. Zira VPN kullanılarak yahut ayna siteler (mirror sites) veya vekil sunucular (proxy servers) üzerinden Türkiye tarafından erişime engelleme kararı verilen ve

⁴ John Woodhouse, *Commons Library Briefing, Social Media Regulation* (London: Pexels Licence, 2020), 3.; Mine Kaya, “Elektronik Ortamda Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunması” (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, 2015), 170.

⁵ Cesim Parlak. “Yeni Sosyal Medya Düzenlemesi.” 23 Temmuz 2020, 2, <https://www.hukukihaber.net/yeni-sosyal-medya-duzenlemesi-makale,8114.html>; Güney Nair ve Emine Balta, “Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı,” *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 41, no. 2 (2017): 117.

⁶ Kişilerin kişiliklerini geliştirebilmeleri için gereken özel alanları üzerindeki hâkimiyetini kaybettiği bir ortam haline gelen sosyal medyada kendine yönelik verilerini tümüyle kontrol edebilmeleri için unutulma hakkı düzenlenmiştir. Bayram Doğan ve Emine Baysak. “Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Unutulma Hakkı.” İç. *USVES Uluslararası Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Sempozyumu* (Elazığ: Asos Yayinevi, 2021), 126.

uygulanan içeriklere erişim mümkün olmaktadır.⁷ Örneğin Twitter kişisel ayarlar kısmından kullanıcılar ülke bölmesinde “worldwide” seçeneğini veya Türkiye dışında bir ülkeyi seçerek Türk mahkemelerinin erişim engelleme kararı verdiği hesaplara erişim sağlamaya devam edebilmektedir.⁸ Bir diğer sosyal medya platformu Youtube’da sayfa altında yer alan ‘ülke’ bölümüne Türkiye dışındaki herhangi bir ülke yazılarak mahkeme kararı ile erişimin engellenmesi gereken hukuka aykırı içeriklere erişim devam etmektedir.⁹ Sosyal medya şirketleri, kullanıcıların nasıl etkileşimde bulunacağını belirlenmesi ve içerik kontrolünün sağlanmasında ulusal otoritelerden gelen bildirimler, mahkeme kararları yahut kullanıcı şikayetlerine göre hukuka aykırı yahut kullanım politikalarına uygun olmayan içerikleri kaldırabilecek veya bunlara erişimi engelleyecek teknolojiye sahiptir. Ayrıca yapay zeka kullanılarak zararlı olduğu otomatik olarak belirlenen içeriklerin sosyal medya platformlarına yüklenmeleri engellenebilmektedir.¹⁰ Bu şekilde ulusların teknik ve egemenlik yetkisinden kaynaklı sınırlamalar nedeniyle engelleyemedikleri hukuka aykırı içerikler teknolojik üstünlüğe sahip olmaları dolayısıyla sosyal medya şirketlerince internette kaldırılabilen ve hatta henüz sosyal medya platformuna yüklenmeden tespit edilmesi halinde yüklenmesi engellenebilmektedir. Buna rağmen sosyal medya şirketleri,

⁷ Alp Öztekin, *Sosyal Medya Alanında Yapılması Gereken Hukuki Düzenlemeler Üzerine Düşünceler*, Temmuz 3, 2020, 3, <https://www.hukukihaber.net/sosyal-medya-alaninda-yapilmasi-gereken-hukuki-duzenlemeler-uzerine-dusunceler-makale,8062.html>.; Güven Köse ve Kerem Özen. “İnternet’te Sansür Üzerine Bir Değerlendirme,” içinde 2. *Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu* (Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, 2010), 118.

⁸ *Recep Tayyip Erdoğan Başvurusu*. 2014/5376 (Anayasa Mahkemesi, 28 Ocak 2020).

⁹ *Erdoğan Başvurusu*.

¹⁰ *Erdoğan Başvurusu*.

zararlı ve uygunsuz içeriklerin paylaşımını engellemektedir. Ticari kar için faaliyet gösteren sosyal medya şirketleri nihayetinde toplumsal iyiliğe değil, kendi mali çıkarlarına dayalı kararlar almaktadır.¹¹

İnternetteki zararlı içeriklerle etkin mücadele için sosyal medya platformlarının sorumlu tutulması gereklidir. Buna yönelik olarak 2017 yılında *Netzwerkdurchsetzungsgesetz* (NetzDG) adlı Kanun ile Almanya'da ve 2019 yılında İngiltere'de kanun tasarısı çalışması ile sosyal medya şirketlerinin zararlı içerikle mücadelede etkin mekanizma kurup uygulamaları düzenlenmiştir.¹²

¹¹ Open Rights Groups, *ORG Policy Responses to Online Harms White Paper*, Mayıs 2019, 1 https://modx.openrightsgroup.org/assets/files/reports/report_pdfs/ORG_Policy_Lines_Online_Harms_WP.pdf.

¹² Sosyal medya platformları, kullanıcıların platforma katılırken kabul etmek zorunda oldukları 'topluluk standartları' yahut 'kullanım şartları' kapsamında suç teşkil etmemekle birlikte zararlı yahut uygunsuz olan içerik paylaşımının yasak olduğunu belirtmektedir. Sosyal medya platformları topluluk standartları' yahut 'kullanım şartları'nda yasakladıkları zarar verici, rahatsız edici, şiddeti teşvik edici yahut yanıltıcı uygunsuz içerikler kullanıcılar tarafından bu platformlara yüklenmekte ve yasak ihlal edilmektedir. Örneğin Yeni Zelanda'da gerçekleştirilen terör saldırısında topluluk standartlarına uymayan videolar YouTube'da paylaşarak geniş kitlelere ulaştırılmıştır. Yeni Zelanda Christchurch şehrinde Cuma namazı sırasında iki camiye gerçekleştirilen terör saldırısına yönelik videolarla ilgili olarak Türkiye'den Bilgi Teknolojileri Kurumu camideki terör saldırısı içerikli 70 videonun YouTube'den kaldırılması talebinde bulunmuş, bu talep kapsamındaki 8 video YouTube'un Topluluk Kurallarını ihlal gerekçesiyle kaldırılmıştır.; Yaman Akdeniz ve Ozan Güven, *Engelli Web Buz Dağının Görünmeyen Yüzü* (İstanbul: İfade Özgürlüğü Derneği, 2019), 49. Google raporuna göre talepte yer alan 62 videoyu ise YouTube talep öncesinde kaldırmıştır.; Akdeniz ve Güven , *Engelli Web Buz Dağının Görünmeyen Yüzü*, 49. Sosyal medya platformlarının genel tutumu sosyal medya ağlarında yer alan içeriklerin denetimini sağlamada isteksiz ve yetersiz kalma yönündedir. Bu tutumun engellenmesi için İngiltere'de E-Ticaret Direktifi'nde değişiklik yahut

Almanya'daki düzenleme ile sosyal medya platformlarının kullanıcıların yasa dışı içerik hakkında şikayette bulunmaları için bir mekanizma sağlaması gerekmiştir. Sosyal medya şirketlerine şikayet edilen içeriğin kaldırılması için içeriğin açıkça yasaya aykırı olması halinde 24 saat, yasadışı olduğu açıkça anlaşılmayan içerikler için ise 7 gün süre verilmiştir. Kanun'a aykırı hareket edilmesi halinde 50 milyon Euro'ya kadar para cezası öngörülmüştür.¹³

Ülkemizde Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 12. maddesi ile veri sorumlusuna kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesini engelleme ve kişisel verilere hukuka aykırı şekilde erişimi engelleme yükümlülüğü getirilmiştir.¹⁴ Bu yükümlülük

eklemeler yapılarak internet servis sağlayıcıları, telekomünikasyon operatörleri ve sosyal medya platformlarından oluşan çevrimiçi araçların sorumluluklarının artırılması yönünde çağrıda bulunulmuştur. Woodhouse, *Commons Library Briefing*, 4, 6. Graham Smith, "Time to Speak up for Article 15," *Cyberleagle*, 21 Mayıs 2017, <https://www.cyberleagle.com/2017/05/time-to-speak-up-for-article-15.html>. Benzer şekilde 2017'de Dijital Ekonomi Yasası'nda İngiltere Hükümetinin sosyal medya platformları için kurallar ve asgari standartları ortaya koyan ve uygulamada düzenli inceleme ve denetim sağlayan bir kanun hazırlaması gerektiği belirtilmiştir. Woodhouse, *Commons Library Briefing*, 9.

¹³ Heidi Tworek ve Paddy Leerssen, *An Analysis of Germany's NetzDG Law* (Amsterdam: Transatlantic High Level Working and Freedom of Expression, 2019), 2.

¹⁴ Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 3. maddesine göre veri sorumlusu: "Kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişiyi, ifade eder." Bu bağlamda verilerin nasıl işleneceği, gerçek veya tüzel kişi veri sorumlusu tarafından belirlenmektedir. Bayram Doğan, *Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması Hakkı* (Ankara: Adalet Yayınevi, 2022), 54, 55. Veri sorumlusunun sorumluluklarını belirleme yetkisi ise Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na verilmiştir. Esin Gürsel ve Fatih Düğmeci, "Yapısal Anlamda Türkiye Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na İlişkin Bir Değerlendirme." *R&S - Research Studies Anatolia Journal* 1, no. 2 (2018): 323, 324.

kapsamında veri sorumlusu, kişisel verilerin muhafazasını sağlamak ve bunlara hukuka aykırı şekilde erişimi engellemek üzere her türlü teknik ve idari tedbiri almak durumundadır. Buna rağmen veri ihlalinin gerçekleşmesi durumunda Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nca veri sorumlusunun bu ihlali ilgisine ve Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na 72 saat içinde bildirme zorunluluğu getirilmiştir. Burada 72 saatlik süre, Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde (GDPR) belirtilen veri sorumlusunun ihlalden haberdar olduktan itibaren 72 saat içinde veri ihlalinden denetim makamlarını haberdar etmesini öngören 33. maddesi dikkate alınarak belirlenmiştir. Türkiye'de veri işleyen yurt dışında yerleşik veri sorumluları düşünüldüğünde bu düzenlemelerin uygulanması güçlük arz etmektedir. Örneğin Facebook, Twitter, Youtube gibi sosyal medya şirketleri kullanıcılardan elde ettikleri verileri işleme amaçlarını açık ve kesin şekilde belirlemelidir. Kuşkusuz bu amaç meşru ve hukuka uygun olmalıdır. Meşru amaç, yapılan iş veya hizmetle ilgili amaç anlamındadır.¹⁵ Bu amaca aykırı veri işlenmesini veri sorumlusu olan bu şirketlerin engelleme yükümlülüğü bulunmaktadır. Ancak şirketler, bu yükümlülüklerini yerine getirmemektedir. Örneğin 2019 yılında Yeni Zelanda cami saldırılarında bulunan teröristin masum insanları öldürürken başına taktığı kamera ile bunu Facebook hesabından canlı olarak yayınlamasında sosyal medya şirketi Facebook'un sorumluluğu tartışması gündeme gelmiştir. Bu olay üzerine Avustralya Ceza Kanunu'nda 2019 yılında yapılan değişiklikle Facebook, Youtube, Twitter gibi yer sağlayıcı sosyal medya şirketlerinin nefret uyandırıcı şiddet barındıran içerik bulundurmaları halinde bu içeriği derhal durdurmalarını

¹⁵ KVKK, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Bilgilendirme Rehberi*, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, 2019, <https://www.hku.edu.tr/wp-content/uploads/2019/04/kvkk-kitapcik.pdf>.

halinde suç işlemiş olacakları 474.34. maddede belirtilmiştir.¹⁶ Benzer şekilde nefret uyandırıcı şiddet barındıran içeriğe erişim için kullanılan içerik hizmeti sağlayıcının bu materyalin içerik sağlayıcıdan derhal kaldırılacağı güvencesini vermezse suç işlemiş olacağı hükme bağlanmıştır.¹⁷ Bu hükümlerin uygulanabilmesi için ülkenin sosyal medya şirketlerinden muhatap bulması gerekmektedir. Ülkemizdeki yeni yapılan düzenleme ile temsilci bulundurma yükümlülüğü, temsilci bilgilerinin açıkça belirtilmesi ve veri sorumlularının mernise kayıt olma zorunluluğu hukuki düzenlemelerin muhatap bulunarak uygulamaya aktarılabilmesi için önemli bir gerekliliktir.¹⁸

II. SOSYAL MEDYA TANIMI

Bireylerin sanal hesap oluşturmalarını mümkün kılarak özgürlüklerini sınırsız hale getiren sosyal medyanın tanımlanması, sosyal medyaya yönelik düzenlemelerin kapsam

¹⁶ The Parliament of the Commonwealth of Australia, "A Bill for an Act to amend the Criminal Code Act 1995, and for related purposes," *Criminal Code Amendment (Sharing of Abhorrent Violent Material)* 2019, https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/legislation/bills/s1201_first-senate/toc_pdf/1908121.pdf;fileType=application%2Fpdf.

¹⁷ The Parliament of the Commonwealth of Australia, "A Bill for an Act."

¹⁸ Faruk Bilir, *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*, Web Panel, SETA, Ankara, 18 Kasım 2020, <https://www.setav.org/guncel-gelistmeler-isiginda-kisisel-verilerin-korunmasi-kanunu/>.

Veri sorumlularının mernise kayıt olma yükümlülüğü kapsamında yurtdışında yerleşik olan yaklaşık 550 veri sorumlusu mernise kayıt olmuştur. Türkiye’de veri işleyen yurt dışında yerleşik veri sorumlularının mernis kayıtları 30 Eylül 2020’de sona ermiştir. Yurt içinde yerleşik veri sorumluları için ise 30 Eylül 2020’den itibaren mektup gönderilmekte ve bu mektubun ulaşmasından itibaren 30 günlük ek süre verilmiştir. Ana faaliyet konusu hassas veri işleyen veri sorumlularının ve kamu sorumlusu veri sorumlularının mernise kayıt süresi 31 Mart 2021 tarihine kadar belirlenmiştir. Bilir, *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Kanunu*.

ve muhatabının belirlenmesi açısından önemlidir.¹⁹ Sosyal medyanın genel kabul görmüş bir tanımı bulunmamaktadır.²⁰ Sosyal medya; bloglar, iş ağları, ortak projeler, kurumsal sosyal ağlar, sosyal oyunlar, forumlar, fotoğraf yahut video paylaşımı, ürün incelemesi ve yorumları da içine alan bir şemsiye terim olarak kullanılmaktadır.²¹ Sosyal medya, Web 2.0 üzerine inşa edilmiş ve kullanıcı tarafından oluşturulan içeriğin ihdasına, değiş tokuşuna izin veren internet tabanlı bir uygulama grubu şeklinde tanımlanabilir.²² 5651 sayılı Kanun'da internet

¹⁹ Ahmet Altındiş, "Sosyal Medya Ağları ve Sosyal Görünüm Anksiyetesi," *The Journal of Academic Social Science Studies* no. 64 (2017): 234.

²⁰ Caleb T Carr ve Rebecca A Hayes, "Social Media: Defining, Developing, and Divining," *Atlantic Journal of Communication* 23, no. 1 (2015): 46.

²¹ Thomas Aichner, Matthias Grünfelder, Oswin Maurer, ve Deni Jegeni, "Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019," *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* (2020): 1, <https://www.liebertpub.com/doi/pdfplus/10.1089/cyber.2020.0134>.

²² Andreas M Kaplan ve Michael Haenlein, "Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media," *Business Horizons* 53, no. 1 (2010): 61. Muhammed Süheyl Karakaya, "5651 sayılı Kanun'un 9. Maddesi ve Erişimin Engellenmesi: Koyun Postunda Kurt Hükümü," *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* no. 137 (2018): 101. Bünyamin Atıcı ve Serkan Yıldırım, "Web 2.0 Uygulamalarının E-Öğrenmeye Etkisi," içinde *Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, düzenleyen: Mustafa Akgül, Ethem Derman, Ufuk Çağlayan, Attila Özgüt ve Tuğrul Yılmaz (Muğla: Muğla Üniversitesi Basımevi, 2010), 370. Fehmi Şener Gülseren, "İnternet Ortamında İşlenen Hakaret Suçları," *Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4, no. 1 (2013): 16. Sinan Sami Akkurt, "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlali Halinde Ortaya Çıkacak Cezai Sorumluluğa Medeni Hukuk Bağlamında Bir Bakış," *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, no. 2 (2017): 335. Bu tanım 1996- 2019 yılları arasında akademik çalışmalarda yer alan sosyal medya tanımlarına yapılan Google akademik atıflarını kıyaslayan araştırmada sosyal medyayı tanımlayan ve 19656 atıf alarak en yüksek kabul gören tanım olarak belirtilmiştir. Ayrıca ilgili çalışmada yapılan atıf sayısının belirlendiği akademik çalışmalarda yer alan sosyal medya tanımları incelendiğinde sosyal medya ve sosyal ağ kavramlarının akademik çalışmalarda aynı

ortamındaki yayınların düzenlenmesine yönelik ilgili terimler tanımlanmış olmakla birlikte sosyal medyanın tanımı yapılmamıştır. Sosyal medya, isminde yer alan *medya*da bulunmayan kendine özgü nitelikleri haizdir.²³ Örneğin medyada insanların tüketmeye istekli olduğu içerikler oluşturma işi ancak yayıncılar tarafından gerçekleştirilebilirken sosyal medyada kişiler Twitter, bloglar, forumlar gibi platformlar üzerinden içeriği bizzat kendileri oluşturmakta ve medyadan farklı olarak diğer kişilerle doğrudan iletişim kurabilme ve etkileşimde bulunma olanağına sahiptirler.²⁴ Sosyal medyanın en önemli özelliklerinden biri bu şekilde kullanıcılarına fikir ve bilgi, fotoğraf ve video paylaşımı gibi karşılıklı etkileşimde bulunma olanağı tanınmasıdır.²⁵ Benzer şekilde web tabanlı hizmetler olan sosyal ağlar da kullanıcıların kendileri için profil oluşturarak fikirlerini ve çeşitli içerikleri paylaşabilmelerine, diğer kullanıcıların oluşturduğu içerikleri okuyup izleyebilmelerine, kendi yorumlarını yaparak birbirleriyle etkileşimde bulunmalarına imkan sağlamaktadır.²⁶

anlamda kullanıldığı gözlemlenmiştir. Aichner ve diğerleri, "Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019," 5.

²³ Başak Solmaz, Gökhan Tekin, Züleyha Herzem, ve Muhammed Demir, "İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama," *Selçuk İletişim* 7 no. 4 (2013): 25.

²⁴ David Meerman Scott, *The New Rules of Marketing and PR, How to Use Social Media, Online Video, Mobile Applications, Blogs, News Releases, and Viral Marketing to Reach Buyers Directly* (New Jersey: Wiley, 2015), 61. Zekiye Beril Akıncı Vural ve Mikail Bat, "Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma," *Journal of Yasar University* 20, no. 5 (2010): 3349, 3350.

²⁵ Solmaz ve diğerleri, "İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama," 24.

²⁶ Ercüment Büyüksener, "Türkiye'de Sosyal Ağların Yeri ve Sosyal Medyaya Bakış," iç. *Inet-tr '09: 12-13 Aralık 2009 : XIV. "Türkiye'de İnternet" Konferansı Bildirileri*, düzenleyen: Mustafa Akgül, Ethem Derman, M Ufuk Çağlayan ve Attila Özgüt (İstanbul: İnternet Teknolojileri Derneği, 2014), 19.

Bu hizmetleri sunan sosyal ağ sağlayıcıları ise 5651 Sayılı Kanun'da gerçek ve tüzel kişileri kapsayacak şekilde internet üzerinden görüntülü, sesli veya yazılı içeriklerin oluşturulup paylaşılmasını sağlayan kişiler olarak tanımlanmıştır.²⁷ Tanımda oluşturulmasına, görüntülenmesine veya paylaşılmasına imkan sağlanan içeriklerden biri de konum olarak belirtilmiştir. Kullanıcıların kendi oluşturdukları hesapları üzerinden gerek metin gerek konum paylaşımı düşünüldüğünde Whatsapp, belirtilen tanıma uygun olarak sosyal ağ sağlayıcısı olarak kabul edilmelidir.²⁸ Facebook, Instagram, TikTok gibi sosyal medya

²⁷ 5651 sayılı Kanun'a sosyal ağ sağlayıcı tanımı eklenmeden önce YouTube, Facebook gibi sosyal medya platformları aynı Kanun'da "Hizmet ve içerikleri barındıran sistemleri sağlayan veya işleten gerçek veya tüzel kişiler" şeklinde tanımlanan yer sağlayıcı olarak nitelenmekte ve yer sağlayıcının sorumluluk ve yükümlülüklerine tabi tutulmaktaydı.

²⁸ Almanya'da Sosyal Medya Ağları Uygulaması Yasası'nda (Almanca *Netzwerkdurchsetzungsgesetz*) yer alan tanımda 5651 sayılı Kanun'dan farklı olarak sosyal ağ sağlayıcısı olma iki şarta bağlanmıştır. Bunlar; kar amacı gütmek ve oluşturulan içeriği başka kullanıcılarla paylaşmak yahut içeriği herkese açık hale getirmektir. Almanya'daki bu tanımın dikkate alınması gerektiği ve bu bağlamda Whatsapp'ın sosyal ağ sağlayıcısı kabul edilmemesi gerektiği yönündeki görüş için bakınız: Murat Volkan Dülger ve Onur Özkan, *Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki, Şimdi?* 15 Aralık 2020, 2, 3, https://www.academia.edu/43746570/Sosyal_Medya_Yasas%C4%B1_Meclisten_Ge%C3%A7ti_Peki_%C5%9Eimdi.

Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanun (Almanca (Das deutsche Gesetz zur Verbesserung der Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken kısaca *Netzwerkdurchsetzungsgesetz - NetzDG*) 1. maddesinde Kanun kapsamı belirtilirken konular 3 kısımda sınıflandırılmıştır. Kent, "Alman Hukukunda Sosyal Ağların Düzenlenmesi ve Alman Sosyal Ağ Kanunu," 13. Buna göre 1. grup kullanıcıların içerik paylaşımında bulunabilecekleri kar getiren sosyal medya platformlarıdır -ki bunlar Kanun'da "sosyal ağ" olarak isimlendirilmişlerdir-. 2. grup gazetecilik editoryal işlevi olan platformlardır. 3. grup ise kişisel iletişim platformları ile yalnızca belirli bir içerik dağıtımını sağlayan platformlardan oluşmuştur. Bundesamt für Justiz (Alman Federal Adalet Bürosu). *Gesetz zur Verbesserung der*

platformlarında oluşturulan içeriğin görüntülenmesinde sınırsız sayıda kullanıcıya ulaşılabilmesi mümkündür. Diğer taraftan Whatsapp, Skype gibi dijital mecralarda da kullanıcıların oluşturdukları profilleri üzerinden metin görüntü veya konum gibi içerik paylaşımları mümkündür. Benzer şekilde Whatsapp durum paylaşımında paylaşılan içerik kullanıcıda kayıtlı ve yasaklı olmayan herkes tarafından görülebilmektedir. Bu mecralarda içerikler ayrıca bireysel olarak kullanıcılarla yahut grup şeklinde çoklu kitlelerle paylaşılabilir. Facebook, Instagram veya TikTok gibi platformlara kıyasla Whatsapp yahut Skype’ta oluşturulan içeriklerin genellikle daha az sayıda kullanıcı ile paylaşılması, Kanun’daki tanım düşünüldüğünde bunların sosyal ağ sağlayıcısı niteliğini haiz olmasına bir engel teşkil etmemektedir.

III. SOSYAL MEDYADA GERÇEKLEŞEN İHLAL ÖRNEKLERİ

Anayasa Mahkemesi’nin bireysel başvuru kararları içerisinde yer alan 2013/9660 başvuru numaralı davada sosyal medya üzerinden özel hayatın gizliliğinin ihlali tartışması gündeme gelmiştir. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksek Okulu mezunu olarak aynı kurumda sivil memur hemşire olan Serap Tortuk’un açtığı davada Anayasa Mahkemesi’nce özel hayatın gizliliğinin korunması hakkını düzenleyen Anayasa’nın 20. maddesinin ihlal edildiğine karar verilmiştir. Tortuk, kendi adı kullanılarak oluşturulan Facebook profilinde cinsel içerikli görüntü yayınlandığını, sosyal medya hesabının ve görüntülerin kendisine ait olmadığını, kendisinin bu tür paylaşımlarda bulunmadığını ileri sürmüştür. Bir bayanın

Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken (Netzwerkdurchsetzungsgesetz - NetzDG)(Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanun). 1 Eylül 2017. <https://www.gesetze-im-internet.de/netzdg/BJNR335210017.html>. Buradan hareketle Alman kanunları uyarınca Skype, Telegram, Whatsapp veya e-postalar 3. grupta değerlendirilebilir. Murat Volkan Dülger ve Mustafa Temmuz Oğlakcıoğlu, “Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanuna İlişkin Değerlendirme,” *Ceza Hukuku Dergisi* 13, no. 37 (2018): 89.

kendisine dair cinsel içerikli görüntülerini paylaşmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunun da göz önünde bulundurularak Milli Savunma Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'nca verilen devlet memurluğundan çıkarma cezasında takdir yetkisinin doğru kullanılmadığını belirtmiştir. Buna karşın Milli Savunma Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu, sosyal medya hesabında bu tür görüntülerin yayınlanmasının Türk Silahlı Kuvvetleri'nin itibarını derinden sarsacak nitelikte ve memurluk sıfatıyla bağdaşmayacak derecede yüz kızartıcı ve utanç verici bir fiil oluşturduğuna karar vererek Serap Tortuk için devlet memurluğundan çıkarma cezasına hükmetmiştir.²⁹ Bunun üzerine yürütmenin durdurulması talebiyle başvuru yapılan Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, cinsel içerikli görüntülerin Serap Tortuk'un iddia ettiği şekilde *"hukuka aykırı olarak yayımlandığı değerlendirilebilecek ise de, ... başvuruçunun disiplin soruşturmasına konu eylemleri memuriyet sıfatı ile bağdaşmayacak nitelik ve derecede yüz kızartıcı ve utanç verici eylemler olduğundan, savunmasında belirttiği hususların hukuki bir geçerliliği bulunmadığı"* nı belirtmiştir.³⁰ Bu şekilde internet üzerinden hukuka aykırı olarak başkası tarafından yayınlanan içerikler nedeniyle çalışma hayatının olumsuz etkilenmesinde hukuka aykırılığın dikkate alınması gerekir. Ayrıca sosyal medyada gerçekleşen cinsel içerikli görüntü paylaşımı, Tortuk'un iş hayatından ziyade özel hayatını ilgilendiren bir eylem olarak özel hayatın gizliliğinin korunması hakkının ihlal edilip edilmediği tartışmasını gündeme getirmiştir.³¹ Bundan başka, sosyal medya kullanılarak hukuka aykırı eylemlerde bulunulması, yalnızca kişilik hakkı ihlali, özel hayatın ihlali gibi

²⁹ Serap Tortuk Kararı. 2013/9660 (Anayasa Mahkemesi, 21 Ocak) 2015.

³⁰ Serap Tortuk Kararı.

³¹ Merve Ayşegül Kulular İbrahim, "Protection of Privacy Against IT," iç. *The Palgrave Handbook of Global Social Problems*, düzenleyen: Sajid S., Przeperski J., Nadesan V., Rezaul I., Gao J. Baikady R. (Cham: Palgrave Macmillan, 2022), 8 <https://doi.org/10.1007/978-3-030-68127-2>.

aykırılıklara değil ayrıca ilgili olayda görüldüğü şekilde kamu otoritesinin sarsılması, kamu düzeninin bozulması gibi sorunlara da neden olabilmektedir. Mevcut düzenlemeler, sosyal medyada uzun süredir yaşanmakta olan mağduriyetlerin giderilmesinde etkili olmamaktadır.³² Sosyal medya üzerinden gerçekleşen hukuka aykırılıkların sonlandırılarak gerek kişilerin bireysel olarak haklarının korunması gerekse toplu olarak kamu düzeninin sağlanması için sosyal ağ sağlayıcıların sorumluluklarının artırılması gerekmektedir.

IV. SOSYAL AĞ SAĞLAYICILARINA YÖNELİK YENİ DÜZENLEMELER

A. Sosyal Ağ Sağlayıcılarının Temsilci Ataması

5651 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle merkezi yurt dışında olan sosyal ağ sağlayıcılarına Türkiye'den erişimi günlük bir milyonu geçenler için Türkiye'de bir temsilci atama zorunluluğu getirilmiştir. 5651 sayılı Kanun'da Türkiye'den erişimi günlük bir milyonu geçen yurt dışı merkezli sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye'de bulundurmaya yükümlü kılındıkları temsilciliklerin hukuki niteliğine yönelik bir sınırlama yapılmamıştır. Dolayısıyla yabancı sosyal medya şirketleri 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Uygulama Yönetmeliği uyarınca Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan izin alarak, Türkiye'de irtibat bürosu açma yahut 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre şube açma ve bu şubelere ticari mümessil atanması gibi müesseseler ile Türkiye'de muhatap alınacak bir temsilci bulundurabileceklerdir.³³ Türkiye'de temsilci bulundurma

³² Öztekin, *Sosyal Medya Alanında Yapılması Gereken Hukuki Düzenlemeler Üzerine Düşünceler*, 1. Mustafa Tırtır, *Sosyal Medya Yasası Üzerine Değerlendirmeler*, 29 Temmuz 2020, 1, <https://www.hukukihaber.net/sosyal-medya-yasasi-uzerine-degerlendirmeler-makale,8129.html>.

³³ Dülger ve Özkan, *Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki, Şimdi? 3. Daha İyi Yargı Derneği, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Sunulan Sosyal Medya Yasa Tasarısı Hakkında Görüşümüz*, 28 Temmuz 2020, 6, <http://www.dahaiyiyargi.org/gundem-notlari/sosyalmedyatasari2020/>.

yükümü ile yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun yahut ilgili diğer mercilerin isteklerinin yahut bildirimlerin gerçekleştirilebilmesi için muhatap bulundurması amaçlanmıştır. Bu nedenle temsilcinin kimlik ve iletişim bilgilerinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na bildirilmesi ve sosyal ağ sağlayıcının internet sitesinde belirtilerek erişime sunulması zorunlu kılınmıştır. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcıları için kademeli olarak yaptırımlar öngörülmüştür. Bu yaptırımlar on milyon TL idari para cezasından başlayıp Türkiye'den bu sosyal ağ sağlayıcısına reklam verilmesinin yasaklanması, sosyal ağ sağlayıcısının internet trafiğinin azaltılması için bant genişliğinin yüzde doksana kadar daraltılması şeklinde belirlenmiştir. Burada dikkat çekilmesi gereken konulardan biri, bu yaptırımların yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcısı tarafından Türkiye'de temsilci bulundurma yükümü ihlaline yönelik olduğudur. Nitekim Türkiye'de temsilci bulundurma ile birlikte 5651 sayılı Kanun ile getirilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler için yalnızca idari para cezası söz konusudur.³⁴ Yükümlülüklerini yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcıları, yalnızca temsilci atayarak bant genişliğinin daraltılması yahut Türkiye'deki vergi yükümlülerince bu sosyal ağ sağlayıcılarına reklam vermelerinin yasalanarak reklam gelirlerinin düşürülmesi gibi yaptırımlardan kurtulabileceklerdir. Dolayısıyla sosyal ağ sağlayıcılarını Kanun'da getirilen yükümlülüklerini yerine getirmeye yöneltmek için etkili başka yaptırımlar öngörülmesi gerekmektedir.

B. Sosyal Ağ Sağlayıcılarına Uyarı Yöntemi ile İçeriğin Yayından Çıkarılması Başvurusu

Sosyal medya üzerinden kişilik hakkı ihlallerinin önlenmesi yahut özel hayatın gizliliğinin korunması için sosyal ağ

³⁴ Pelin Ünker, *Sosyal Medyada Yeni Dönem: Ağ Sağlayıcılar Neden Suskun?* 07 Temmuz 2020, <https://p.dw.com/p/3g8Vs>.

sağlayıcıların platformlarında paylaşılan içerik hakkında sorumlulukları artırılmıştır. Buna yönelik olarak Türkiye’den bir gün içerisinde erişimi bir milyonu geçen sosyal ağ sağlayıcılarına, hak ihlallerinin bildirilmesi için bir şikayet mekanizması oluşturarak yapılan başvuruları 48 saat içinde cevaplama yükümlülüğü getirilmiştir.³⁵ Kişilik hakkı yahut özel hayatın gizliliğini ihlal eden içeriklerin yayından çıkarılması talebinin olumsuz cevaplanması halinde sosyal ağ sağlayıcıların gerekçelerini belirtmeleri gerekir. Bu şekilde doğrudan şikayet sistemine yönelik yükümlülüğünü yerine getirmeyen sosyal ağ sağlayıcısı için beş milyon TL yaptırım öngörülmüştür. Ayrıca sosyal ağ sağlayıcılarına bu başvuruların 6 aylık periyotlar halinde raporlanarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na bildirilmesi ve kişisel veriler çıkarıldıktan sonra kendi internet sitelerinde yayınlanması yükümü getirilmiştir.³⁶ Bu yüküm ile doğrudan başvuruların hem istatistiksel kategorik analizi yapılabilecek hem de sosyal ağ sağlayıcılarının bu başvurulara karşı uyguladıkları aktiviteler belirlenerek doğrudan şikayet

³⁵ Sosyal ağ sağlayıcılara 5651 sayılı Kanun 9. ve 9/A maddelerince başvuruda bulunulabilmesine yönelik gerekli düzenlemeleri yapmaları için Mayıs 2021 tarihine kadar süre tanınmıştır. Buna rağmen yükümlülüklerini yerine getirmeyenler için idari yaptırımlar söz konusu olmuştur. Ancak özellikle sosyal medya şirketlerinin Türkiye’de muhatap bulundurmaması hukukun uygulanabilirliğini aksatmaktadır. Bu hususta yurt dışında faaliyet gösteren sosyal medya şirketlerinden özellikle Türkiye’de temsilci bulundurma yükümlülüğünü yerine getirmeyenler için 5651 sayılı Kanun’un 3. maddesinin 3. fıkrası kapsamında internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirim yapılabilir. Bildirimin bu şekilde yapılması durumunda bu bildirim aynı zamanda tebligat hükmüne geçecektir. Bu şekilde yurt dışı merkezli sosyal medya şirketlerinin tebligattan ve bağlı hukuki sonuçlardan kurtulmalarının önüne geçilmesi amaçlanmıştır.

³⁶ 5651 sayılı Kanun’a göre ilk raporun Haziran 2021 tarihinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu’na bildirilmesi ve sosyal ağ sağlayıcının internet sitesinde yayınlanması gerekmektedir.

sisteminin denetimi sağlanmış olacaktır. Bu sistemin işlemesi için yaptırım olarak rapor yükümünün ihlal eden sosyal ağ sağlayıcıya on milyon TL idari para cezası öngörülmüştür.

Doğrudan şikayet sistemi haricinde hakim yahut mahkeme kararı ile içeriğin kaldırılması yahut erişim engelleme de mümkün kılınmıştır.³⁷ Buna göre hakim yahut mahkeme kararıyla hukuka aykırı olduğu sosyal ağ sağlayıcıya bildirilmesine rağmen bildirimden itibaren 24 saat içinde içeriği kaldırmayan yahut içeriğe erişimi engellemeyen sosyal ağ sağlayıcı bu hukuka aykırı içerikten kaynaklı zararı tazminle sorumlu tutulmuştur. Erişim engelleme kararı zarar görenin zararını tazmine yönelik yahut zarar verene yaptırım uygulanmasına yönelik olmayıp hukuka aykırılığın devam etmesini önlemeye yöneliktir. Bir başka ifadeyle erişim engelleme kararları yaptırım değil tedbir olarak değerlendirilmelidir.³⁸ 5651 sayılı Kanun'da adli makamlarca verilen ve koruma tedbiri olarak isimlendirilen erişim engelleme kararlarına aykırı hareket edenler için bu fiilin daha ağır bir suç oluşturmaması halinde beş yüz günden üç bin güne kadar adli para cezası öngörülmüştür. İdari tedbir niteliğindeki idari makamların vermiş olduğu erişim engelleme kararını yerine

³⁷ Erişim engelleme kararının sulh ceza mahkemelerince alınması yerine bilişim hukuku alanında ihtisaslaşmış mahkemeler kurulması gerektiği ve bu mahkemelerin bilirkişilerle desteklenerek kararların gerekçelendirilmesinin toplumsal hukuka güvenilirliği artıracığı düşünülmektedir. Köse ve Özen, "İnternet'te Sansür Üzerine Bir Değerlendirme," 119, 120. Her ne kadar 5651 sayılı Kanun uyarınca sulh mahkemelerine müracaat edilmekteyse de kişilik hakkı ihlalinin söz konusu olduğu hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu 24 ve 25. maddelerine dayanarak sosyal medya üzerinden kişilik hakkı ihlal edilen kişinin asliye hukuk mahkemesine başvurması da mümkündür. Yar. 4. HD, E.2013/17358, K.2013/19417, 09.12.2013.

³⁸ Bu tedbirin amacı delil korumaya yönelik olmayıp hak ihlalinin sonlandırılmasına ilişkindir. Turan Atlı, "Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi," *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no. 1 (2020): 17, 18.

getirmeyen içerik, yer ve erişim sağlayıcının karşılaşacağı yaptırım ise on bin TL'den yüz bin TL'ye kadar idari para cezasıdır. Erişim sağlayıcı için ayrıca para cezası verildikten sonra 24 saat içinde hala erişim engelleme kararını yerine getirmemesi durumunda faaliyette bulunabilmesi için Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nca verilmiş olan yetkilendirmenin yine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nca iptal edilebileceği belirtilmiştir.

5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine dayanarak erişimin engellenmesi kararının uygulanması sonrasında hukuka aykırı eylemin faillerine karşı adli soruşturma açılabilir veya açılmayabilir. Kanun'un 9. maddesi uyarınca sosyal medya üzerinden kişilik hakkı ihlalinde bulunanlar hakkında soruşturma yahut kovuşturma başlatılması durumunda bunun sonucuna göre erişim engelleme tedbirinin devamına yahut kaldırılmasına karar verilebilir. Ancak herhangi bir soruşturmanın başlamaması durumunda erişim engelleme kararı devam edecek ve dolayısıyla burada aslında tedbir niteliğinde olan erişim engelleme kararı kesin hüküm gibi erişimin süresiz olarak engellenmesine neden olabilecektir.³⁹

İçeriğin kaldırılması ile içeriğe erişimin engellenmesi farklı faaliyetlerdir. İçeriğe erişimin engellenmesi farklı yöntemlerle yapılabilen bir uygulamadır. Bu yöntemler Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik'te alan adından erişimin engellenmesi, IP adresinden erişimin engellenmesi, içeriğe (URL) erişimin engellenmesi şeklinde örneklendirilmiştir. Bu ve benzeri yöntemlerle erişimin engellenmesi durumunda içerik yalnızca Türkiye veri tabanından kaldırılmakta, Türkiye'den ilgili içeriğe

³⁹ *Ali Kılık Kararı*. 2014/5552 (Anayasa Mahkemesi, 26 Ekim) 2017.

ulaşılması engellenmektedir.⁴⁰ Buna rağmen söz konusu erişimi engellenen içeriklere Türkiye sınırları içinden erişim yurt dışındaki ülkeler üzerinden VPN bağlantısı sağlanması yahut ayna siteler (mirror sites) veya vekil sunucular (proxy servers) üzerinden mümkün olmaktadır.⁴¹ Her ne kadar 5651 sayılı Kanun'un 6. maddesinde erişim sağlayıcılara erişimi engelleme kararı olan içeriklere alternatif yollardan erişimi engelleyici tedbirleri alma yükümlülüğü getirilmiş olsa da gerek teknik yetersizlikler gerek erişim sağlayıcıların isteksiz tutumları nedeniyle alternatif yollar tamamen önlenememektedir.⁴² Dolayısıyla içeriğe erişimin engellenmesi Türkiye hudutları ile sınırlı bir uygulama olup içerik internet ortamında var olmaya devam etmekte olduğundan Türkiye hududu içindeki kullanıcıların erişimi dahi tam olarak önlenememektedir. İçeriğin kaldırılmasında ise içerik ülkesel bir sınırlama olmaksızın erişime kapatılmaktadır.⁴³ Bu nedenle içeriğin kaldırılması, bireylerin haklarının korunması bağlamında erişimin engellenmesinden daha etkili bir yöntemdir. Ancak bu durumda toplumun haber alma hürriyeti ya da ifade hürriyeti sınırlanmış olacağından her bir somut olaya göre hakların dengelenmesi gerekmektedir. İfade hürriyeti ya da haber alma hürriyetinin sağladığı fayda ile hakkı ihlal edilen kişinin gördüğü zarar birlikte değerlendirilmelidir. Diğer taraftan, ihlal engellenerek kişilik hakkının korunmasının kişiye sağladığı fayda ile haber alma hürriyeti veya ifade hürriyetinin

⁴⁰ Dülger ve Oğlakcioğlu, Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanuna İlişkin Değerlendirme, 99. Köse ve Özen, "İnternet'te Sansür Üzerine Bir Değerlendirme," 120.

⁴¹ Köse ve Özen, "İnternet'te Sansür Üzerine Bir Değerlendirme," 118. Öztekin, *Sosyal Medya Alanında Yapılması Gereken Hukuki Düzenlemeler Üzerine Düşünceler*, 3.

⁴² Merve Ergüney, "RTÜK'ün İnternet Denetimi: İlgili Mevzuat Üzerine Bir Değerlendirme," *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi* 11, no. 41 (2020): 107, 108.

⁴³ Dülger ve Oğlakcioğlu, Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanuna İlişkin Değerlendirme, 99.

kısıtlanmasının doğurduğu zarar birlikte değerlendirilmelidir. Her bir somut olayda bu değerlendirmelere göre kâr zarar analizi yapılarak karar verilmelidir.

C. Verilerin Türkiye’de Tutulması

5651 sayılı Kanun ile yeni getirilen düzenlemelerden bir diğeri verilerin Türkiye’de saklanması şartıdır. Bu şart günlük erişimi bir milyonu aşan sosyal ağ sağlayıcılar için öngörölmüş ve Türkiye’deki kullanıcıların verileriyle sınırlı tutulmuştur. Verilerin Türkiye’de tutulması, bilgi isteme başlığı altında düzenlenen 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu 332. maddesinin işlerliğini sağlamaya yöneliktir. Buna göre sosyal medya üzerinden işlenen bir suçla ilgili savcı, hakim yahut mahkemece istenen bilgileri sosyal ağ sağlayıcı, Kanun gereğince 10 gün içinde bildirmekle yükümlüdür. Talep edilen bilginin 10 gün içinde verilmesinin mümkün olmaması durumunda nedeniyle birlikte en geç ne zaman bildirileceğine yönelik bilgi verilmesi gerekir. Bu düzenleme ile sosyal ağ sağlayıcılarına sosyal medya üzerinden hukuka aykırı eylemde bulunan kişilerin IP verilerini adli makamlara bildirme yükümlülüğü getirilmektedir. Bu sayede suç işlediği iddia edilen Facebook gibi sosyal medya hesaplarından delil toplanabilmesi için arama ve el koyma kararı alınmasının beklenmesi ve bu kararlar ile evine gidilen şüphelinin suç işlediği iddia edilen hesabı kapatmış olması ve suçu da inkar etmiş olması halinde suçun cezasız kalması engellenmiş olacaktır.⁴⁴ Talep edilen verilerin Kanun’da belirtilen 10 günlük süre içinde bildirilmemesi durumunda temsilci 5326 sayılı Kabahatler Kanunu’nun 32. maddesi uyarınca emre aykırı davranışta bulunmuş olacaktır.⁴⁵ Ancak emre aykırılık

⁴⁴ Tırtır, *Sosyal Medya Yasası Üzerine Değerlendirmeler*, 1.

⁴⁵ Dülger ve Özkan, *Sosyal Medya Yasası Meclis’ten Geçti: Peki, Şimdi? 3. Şirket yetkililerinin kamu görevlisi olmamalarından ötürü bu tür hukuka*

kabahatinin cezası aynı maddede yalnızca 100 TL olarak belirlenmiştir. Bu şekilde güçlü bir yaptırım öngörülmemesi nedeniyle kabahat işlenerek Türkiye'deki sunucularda tutulmasına rağmen talep edilen verinin adli makamlarla paylaşılmasından kaçınılması mümkündür. Bu durumda 5651 sayılı Kanun'da yapılan düzenleme ile sosyal medya kullanıcılarının verilerinin Türkiye'de depolanması, hukuka aykırılıkları önlemek için gerekli veri paylaşımını sağlamada yetersiz kalmaktadır. Kanun hükümlerinin uygulanabilirliğinin sağlanabilmesi için ya emre aykırılık kabahatinde öngörülen idari para cezasının artırılması yahut sosyal ağ sağlayıcısı temsilcilerinin adli makamlarla ilgili verileri paylaşmaması durumuna yönelik etkili başka bir yaptırım öngörülmesi gerekmektedir.

aykırı eylemlerinin emre aykırılık kabahati oluşturacağı yönündeki Yargıtay kararı için bakınız: Y5.CD, 3.5.2017, E. 2017/1400, K. 2017/1864.

Bu durumun aynı zamanda temsilci açısından 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu 257. maddesi uyarınca görevi kötüye kullanma suçu oluşturabileceği yönünde görüş için bakınız: Daha İyi Yargı Derneği, *Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Sunulan Sosyal Medya Yasa Tasarısı Hakkında Görüşümüz*, 6. Kanun'da görevinin gereklerini yerine getirmeyerek, kamuya veya kişilere zarar veren yahut haksız menfaat elde eden kamu görevlisi kişiler için altı aydan iki yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Kanun'da bu suçun açıkça kamu görevlileri ile sınırlandırıldığı görüldüğünden sosyal ağ sağlayıcısı temsilcileri kamu görevlisi olmamaları nedeniyle bu suçun muhatabı olmayacaklardır. Nitekim görevi kötüye kullanma suçu özgü suç niteliğinde olup, sadece çalışmakta olduğu görevinin verdiği yetkilerini kötüye kullanan kamu görevlisi tarafından işlenmesi mümkündür. Bir başka ifadeyle bu suçun faili sadece kamu görevlisi olabilir. Handan Yokuş Sevük, "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)," *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, no. 39 (2018): 262. Dülger ve Özkan, Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki, Şimdi? 3. Yargıtay'ın özel şirket çalışanlarının eylemlerinin görevi kötüye kullanma suçu oluşturamayacağı yönündeki görüşü için bakınız: Yar. 15.CD, E. 2017/14316, K. 2017/7499, 14.3.2017.

SONUÇ

Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ve internet kullanımının yaygınlaşması sonucu sosyal medya sitelerinin kullanımı artmıştır. Sosyal medya sitelerinin kullanımı bir taraftan sosyal medya şirketlerinin kârlarını artırırken bir taraftan kişilerin haklarını ihlal eden, toplumların değer yargılarını ve iradelerini etkileyip yönlendiren, kamu düzenini tehdit eden bir boyut kazanmıştır. Sosyal medya şirketlerinin ticari kar odaklı hareket etmeleri,⁴⁶ bilişim hukuku alanında ihtisaslaşmış mahkemeler bulunmaması,⁴⁷ hukuki düzenlemelerin bilişim teknolojilerindeki gelişmelerin gerisinde kalması⁴⁸ gibi nedenler, insanlara hem kişi temelinde hem kamusal düzeyde zarar vermektedir. Sosyal medya paylaşımlarından doğan zararların önlenmesi için sosyal medya şirketlerinin sorumluluklarının artırılması gerekmiştir. Avustralya, Yeni Zelanda, İngiltere, Almanya gibi ülkeler sosyal medya şirketlerine çeşitli yükümlülükler getirerek kişilik haklarını ihlal eden veya kamu düzenini bozan içeriklerin tespiti ve önlenmesi, paylaşılması ya da kaldırılmasında konularında sosyal medya şirketlerini aktif rol oynamaya yönlendirmiştir. Benzer şekilde Türkiye’de de 5651 sayılı Kanun’da sosyal medya şirketlerinin sorumluluklarını artırıcı değişiklikler yapılmıştır. Bunlardan başlıcaları uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılması, verilerin Türkiye’deki sunucularda saklanması, faaliyetlerin raporlanmasıdır. Bu yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak için muhatap bulunması gerekmektedir. Zira sosyal medya şirketleri, Türkiye Cumhuriyeti mahkemelerinin verdiği kararların gereğini yerine getirerek erişimi engellemek yerine karara konu ihlali gerçekleştiren içerikleri yayınlamaya devam ederek kendi çıkarlarını temel

⁴⁶ Open Rights Groups, *ORG Policy Responses to Online Harms White Paper*, 1.

⁴⁷ Köse ve Özen, “İnternet’te Sansür Üzerine Bir Değerlendirme,” 119, 120.

⁴⁸ Merve Ayşegül Kulular İbrahim, *Modern Teknolojinin Hukuki Temelleri Telgraf Örneği*, (Ankara: Adalet, 2021), 13.

insan haklarının dahi üzerinde tutabilmektedir. Toplum refahının sağlanması, kamu düzeninin korunması, kişilerin sırf insan olarak doğmalarından ötürü sahip oldukları kişilik haklarının korunması için sosyal medya şirketlerinin yeni düzenlemelerle getirilen yükümlülüklerle uyması gerekmektedir. Bu amaçla öngörülmuş yeni düzenlemelerin uygulamaya yansması takip edilmelidir. Zira ihlalleri engellemede başarılı olunmaması durumunda yaptırımların artırılması veya yeni yükümlülükler öngörülmesi gerekebilir. Sosyal medya şirketlerinin en az ticari çıkarları kadar kişilerin temel hakları ve kamu refahının korunmasını önemsemesi sağlanmalıdır.

Hakem Değerlendirmesi: Çift kör hakem.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek alıp almadığını belirtmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Etik Kurul Onayı: Yazar etik kurul onayının gerekmediğini belirtmiştir.

Peer Review: Double peer-reviewed.

Financial Support: The author has not declared whether this work has received any financial support.

Conflict of Interest: The author has no conflict of interest to declare.

Ethics Committee Approval: The author stated that ethics committee approval is not required.

KAYNAKÇA

- Aichner, Thomas, Matthias Grünfelder, Oswin Maurer, ve Deni Jegeni. "Twenty-Five Years of Social Media: A Review of Social Media Applications and Definitions from 1994 to 2019." *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* (2020):1 - 8.
<https://www.liebertpub.com/doi/pdfplus/10.1089/cyber.2020.0134>.
- Akar, Filiz. "Okula Yansıyan Siber Zorbalık: İdari ve Hukuki Önleme Yolları."İçinde *Prof. Dr. Emine Akyüz'e Armağan - Akademisyenlikte 50 Yıl, Çocuk Hakları, Eğitim Hukuku, Vatandaşlık Eğitimi*, düzenleyen: Yasemin Karaman Kepenekci ve Pelin Taşkın, 466 - 476. Ankara: Pegem Akademi, 2018.
- Akdeniz, Yaman, ve Ozan Güven. *Engelli Web Buz Dağının Görünmeyen Yüzü*. İstanbul: İfade Özgürlüğü Derneği, 2019.
- Akıncı Vural, Zekiye Beril, ve Mikail Bat. "Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma." *Journal of Yasar University* 20, no. 5 (2010): 3348 - 3382.
- Akkurt, Sinan Sami. "Kişilik Hakkının Sosyal Medya Kullanıcıları Tarafından İhlali Halinde Ortaya Çıkacak Cezai Sorumluluğa Medeni Hukuk Bağlamında Bir Bakış." *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 25, no. 2 (2017): 329 - 373.
- Ali Kıdık Kararı*. 2014/5552 (Anayasa Mahkemesi, 26 Ekim) 2017.
- Altındış, Ahmet. "Sosyal Medya Ağları ve Sosyal Görünüm Anksiyetesi." *The Journal of Academic Social Science Studies* no. 64 (2017): 227 - 235.
- Atıcı, Bünyamin, ve Serkan Yıldırım. "Web 2.0 Uygulamalarının E-Öğrenmeye Etkisi." İçinde *Akademik Bilişim'10 - XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, düzenleyen: Mustafa Akgül, Ethem Derman, Ufuk Çağlayan, Attila Özgüt ve

- Tuğrul Yılmaz, 369 - 374. Muğla: Muğla Üniversitesi Basımevi, 2010.
- Atlı, Turan. "Kişi Haklarının İhlali Durumunda İnternet Erişiminin Engellenmesi." *Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3, no.1 (2020): 4 - 32.
- Avşar, Zakir, ve Gürsel Öngören. *Bilişim Hukuku*. İstanbul: Türkiye Bankalar Birliği, 2010.
- Bilir, Faruk. *Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması*. Web Panel. SETA. Ankara, 18 Kasım 2020 <https://www.setav.org/guncel-gelismeler-isiginda-kisisel-verilerin-korunmasi-kanunu/>.
- Bundesamt für Justiz (Alman Federal Adalet Bürosu). *Gesetz zur Verbesserung der Rechtsdurchsetzung in sozialen Netzwerken (Netzwerkdurchsetzungsgesetz - NetzDG)(Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanun)*. 1 Eylül 2017. <https://www.gesetze-im-internet.de/netzdg/BJNR335210017.html>.
- Büyüksener, Ercüment. "Türkiye'de Sosyal Ağların Yeri ve Sosyal Medyaya Bakış." İçinde *Inet-tr '09: 12-13 Aralık 2009 : XIV. "Türkiye'de İnternet" Konferansı Bildirileri*, düzenleyen: Mustafa Akgül, Ethem Derman, M Ufuk Çağlayan ve Attila Özgit, 19 - 23. İstanbul: İnternet Teknolojileri Derneği, 2014.
- Carr, Caleb T, ve Rebecca A Hayes. "Social Media: Defining, Developing, and Divining." *Atlantic Journal of Communication* 23, no. 1 (2015): 46 - 65 .
- Daha İyi Yargı Derneği. *Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne Sunulan Sosyal Medya Yasa Tasarısı Hakkında Görüşümüz*. 28 Temmuz 2020. <http://www.dahaiyyiyargi.org/gundem-notlari/sosyalmedyatasari2020/>.
- Doğan, Bayram. *Karşılaştırmalı Hukukta Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması Hakkı* . Ankara: Adalet, 2022.
- Doğan, Bayram ve Emine Baysak. "Kişisel Verilerin Korunması Bağlamında Unutulma Hakkı." İçinde *USVES Uluslararası*

- Sosyal Bilimler ve Eğitim Bilimleri Sempozyumu*, 116 - 140.
Elazığ: Asos Yayınevi, 2021.
- Dülger, Murat Volkan, ve Mustafa Temmuz Oğlakcioğlu. "Alman Sosyal Ağlarda Hukuk Uygulamasının İyileştirilmesi Hakkında Kanuna İlişkin Değerlendirme." *Ceza Hukuku Dergisi* 13, no. 37 (2018): 87 - 109.
- Dülger, Murat Volkan, ve Onur Özkan. *Sosyal Medya Yasası Meclis'ten Geçti: Peki, Şimdi?* 15 Aralık 2020. https://www.academia.edu/43746570/Sosyal_Medya_Yasasi_Mecelis'ten_Gecti_Peki_Simdi?
- Ergüney, Merve. "RTÜK'ün İnternet Denetimi: İlgili Mevzuat Üzerine Bir Değerlendirme." *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi* 11, no. 41 (2020): 96 - 122.
- Gülseren, Fehmi Şener. "İnternet Ortamında İşlenen Hakaret Suçları." *Lefke Avrupa Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 4, no. 1 (2013): 15 - 33.
- Gürsel, Esin ve Fatih Düğmeci. "Yapısal Anlamda Türkiye Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na İlişkin Bir Değerlendirme." *R&S - Research Studies Anatolia Journal* 1, no. 2 (2018): 318 - 329.
- Kaplan, Andreas M ve Michael Haenlein. "Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media." *Business Horizons* 53, no. 1 (2010): 59 - 68.
- Karakaya, Muhammed Süheyl. "5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesi ve Erişimin Engellenmesi: Koyun Postunda Kurt Hükümü." *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* no. 137 (2018): 97 - 132.
- Kaya, Mine. *Elektronik Ortamda Kişilik Hakkı İhlalleri ve Korunması*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2015.
- Kent, Bülent. "Alman Hukukunda Sosyal Ağların Düzenlenmesi ve Alman Sosyal Ağ Kanunu." *Bilişim Hukuku Dergisi (BHD)* 2, no. 1 (2020): 1 - 46.

- Köse, Güven, ve Kerem Özen. "İnternet'te Sansür Üzerine Bir Değerlendirme." İçinde 2. *Uluslararası Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu*, 113 - 122. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, 2010.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. "Protection of Privacy Against IT." İçinde *The Palgrave Handbook of Global Social Problems*, düzenleyen: Sajid S., Przeperski J., Nadesan V., Rezaul I., Gao J. Baikady R. Cham: Palgrave Macmillan. 2022. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-68127-2>.
- Kulular İbrahim, Merve Ayşegül. *Modern Teknolojinin Hukuki Temelleri Telgraf Örneği*. Ankara: Adalet, 2021.
- KVKK. *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku Bilgilendirme Rehberi*. Hasan Kalyoncu Üniversitesi. 2019. <https://www.hku.edu.tr/wp-content/uploads/2019/04/kvkk-kitapcik.pdf>.
- Nair, Güney, ve Emine Balta. "Bilgi İletişim Teknolojileri Kullanımında sınırları Aşan Bir Sosyal Sorun Alanı Olarak Unutulma Hakkı." *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 41, no. 2 (2017): 113 - 126.
- Open Rights Groups. *ORG Policy Responses to Online Harms White Paper*. Mayıs 2019. https://modx.openrightsgroup.org/assets/files/reports/report_pdfs/ORG_Policy_Lines_Online_Harms_WP.pdf.
- Öztekin, Alp. *Sosyal Medya Alanında Yapılması Gereken Hukuki Düzenlemeler Üzerine Düşünceler*. 3 Temmuz 2020. <https://www.hukukihaber.net/sosyal-medya-alaninda-yapilmasi-gereken-hukuki-duzenlemeler-uzerine-dusunceler-makale,8062.html>.
- Parlak, Cesim. *Yeni Sosyal Medya Düzenlemesi*. 23 Temmuz 2020. <https://www.hukukihaber.net/yeni-sosyal-medya-duzenlemesi-makale,8114.html>.
- Scott, David Meerman. *The New Rules of Marketing and PR, How to Use Social Media, Online Video, Mobile Applications, Blogs,*

- News Releases, and Viral Marketing to Reach Buyers Directly.* New Jersey: Wiley, 2015.
- Smith, Graham. "Time to Speak up for Article 15." *Cyberleagle*. 21 Mayıs 2017. <https://www.cyberleagle.com/2017/05/time-to-speak-up-for-article-15.html>.
- Solmaz, Başak, Gökhan Tekin, Züleyha Herzem, ve Muhammed Demir. "İnternet ve Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Bir Uygulama." *Selçuk İletişim* 7 no. 4 (2013): 23 - 32.
- The Parliament of the Commonwealth of Australia. "A Bill for an Act to amend the Criminal Code Act 1995, and for related purposes." *Criminal Code Amendment (Sharing of Abhorrent Violent Material)*. 2019. https://parlinfo.aph.gov.au/parlInfo/download/legislation/bills/s1201_first-senate/toc_pdf/1908121.pdf;fileType=application%2Fpdf.
- Tırtır, Mustafa. *Sosyal Medya Yasası Üzerine Değerlendirmeler*. 29 Temmuz 2020. <https://www.hukukihaber.net/sosyal-medya-yasasi-uzerine-degerlendirmeler-makale,8129.html>.
- Tok, Gökhan. *İnternette Unutulma Hakkı*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnsan Hakları Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2020.
- Tworek, Heidi, ve Paddy Leerssen. *An Analysis of Germany's NetzDG Law*. Amsterdam: Transatlantic High Level Working and Freedom of Expression, 2019.
- Ünker, Pelin. *Sosyal Medyada Yeni Dönem: Ağ Sağlayıcılar Neden Suskun?* 07 Temmuz 2020. <https://p.dw.com/p/3g8Vs>.
- Woodhouse, John. *Commons Library Briefing, Social Media Regulation*. London: Pexels Licence, 2020.
- Yang, Shuzhe, Anabel Quan-Haase, Andrew D Nevin, ve Yimin Chen. "The Role of Online Reputation Management, Trolling, and Personality Traits in the Crafting of the Virtual Self on Social Media." İçinde *Social Media Research Methods*, düzenleyen: Luke Sloan ve Anabel Quan-Haase, 74 - 89. London: SAGE, 2017.

Yokuş Sevük, Handan. "Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)." *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 23, no. 39 (2018): 257 - 316.